צו אבגדה מיי' פ״ן מהל' שאלה ופקדון

הל' ו סמג עשין פח טוש"ע ח"מ סי' רלב סעי

ו: צה ו מיי' פ"ז מהל'

צמ ז מיי פ"ג מהלי גזילה הלי א סמג

עשין עא עב טוש"ע ח"מ

מי רלב סעי ה:

ק ח מיי שם הלי א ב

יד סמג שם טוש"ע ח"מ

קי שנד סעי ג וסי שסב סיי שנד סעי ג וסי שסב סעי י: ט [מיי פ"ב מהלי גזילה

הלי טו טוש"ע ח"מ סי שסב סעי' א]: קא י מיי ר"י

גזילה הלי ב טוש"ע ח"מ סי שסב סעי ב וסעי יא וסעי יב וסי שה

רבינו חננאל (המשך)

כשולחני וקיימא לן כר׳

לרב הונא דאמר בשולחני אפי׳ נאנסו חייב הא דתנז

במסכת מעילה המפקיד

מעות אצל שולחני מותרין

ישונהש בוזם יפיכן אם הוציא מעל הגזבר ואי אמרת אפי׳ נאנס

חייב הני מעות הקדש חייב הני מעות הקדש כיון דמסרינהו הגיובר לשולחני אי חייב בהו באונסין הוו להו כמלוה ואע"ג דלא אפקינהו עדיין

. השולחני למעול הגזבר

דהא הוא אפקינהו. ופריק

רב הונא הוא הדין אע"ג רב הונא הוא הדין אע"ג דאכתי לא אפקינהו מעל הגזבר ולא הוה בעי

למיתנא הוציא אלא איי

דתנא רישא הוציא תנא

נמי סיפא הוציא: מתני' השולח יד בפיקדון ילקה בחסר וביתר תנא ל) כיצד הפקיד לו משתי

סאין בסלע ועמדו מאררט

משלם משתי סאין בסלע.

הפקיד לו מארבע ועמדו

. משתים נותן לו משתים.

בית הלל אומרים כשעת

ההוצאה פי׳ כשיעור שהיה

שוה בעת ששלח בו ידו

והוציאו לצרכיו. אמר רבה

מאז דגזל חביתא דחמרא

מחבריה מעיקרא שויא זוזא ולבסוף שויא ד׳

שתיא או תברא משלם

ד' מאי טעמא דכל זמן

. דאיתא הדרא למרא בעינא

בעידנא דתברא או שתיא

ברונא יוזבוא או שוניא בההיא שעתא קא גזיל ליה ותנן כל הגזלנין

משלמין כשעת הגזילה

משלמין כשבת הגדילה וההיא שעתא ד' הוא דשויא. איתבר ממילא

משלם זוזא מאי טעמא השתא לא גזיל אמאי קא מחייבת ליה אההיא

שעתא דגזל 3 זוזא הויא

שויא. ואקשי' עליה תנן בית הלל אומרים כשעת

ההוצאה מאי היא אילימא בעת ההוצאה מן העולם

כלומר בעידנא דתברא או

שתיא. ובחסר מי איכא

. בשעת הגזילה היתה שוה

ד' וכעת ההוצאה מן העולם שוה זוז כי האי

גוונא יש מי שאמר משלם זוז. וכי חולה אדם על

משלמיז כשעת הגזילה

ישתמש בהם

. לפיכד

מיי׳ פ״ג מהל׳

ופ"א מה' גניבה הל'

מעילה הל' ט והל'

ל) קדושין נג: [מעילה כח:], ב) לעיל כט: לקמן נח., ג) [תוס' דמעילה ספ"ב] מעילה כא: [וע"ש פני כ"ל ב"ק סה., בתוס'], ד) ב"ק סה., ב) [גי' רי"ף רבא ועיין ט) [גי לי ף לכנו ופין מוס' ע"ב ד"ה אלא], () [ב"ק לג: לו: קג. פסחים], ז) [כ"ק לג:], ק) [ע"ב], ט) רש"ל,

הגהות הב"ח

(מ) גמ' דסואיל ונהנה מהנה. נ"ב ע"ל דף פא ע"א: (ב) תום' ד"ה מאי וכו׳ דמייתי אפלוגתא. נ״ב דף מח: (ג) בא"ד פוסק עמו על הגדיש. נ״ב לקמן :דף עד ע"ב

מוסף רש"י

. חנוני כבעל הבית. שאינו לריך תמיד למעות, שנותנים לו פירות וכל מכר חנותם באשראי, ודי לו במיעוט מעות שכידו (קדושין נג:) שאינו רגיל בחילוסיו כשלחני, ובין כך ובין כך לא יגע בהו (מנוילה רא:). ר' יהודה אומר כשלחני. קלפעמים נמי הוא רגיל להחליף כשלחני לפיכך דינו נשלחני (שם). המפקיד מעות. של הקדש, אצל שלחני אם צרורין לא ישתמש בהן. דלהכי הפקידן אללו לרורין דלא הוה בעי דלישתמש בהו, לפיכך אם הוליאן השלחני מעל (שם). ואם מותרין ישתמש בהן. שלדעת כן הפקידן אללו מותרין, שיתעסק בהן שיחליפס, לפיכך לא מעל השלחני אלא (שם). השתא ארבעה. נקעה שלכדה מן העולם (ב"ק סה.). תברא. כידים, או שתייה משלם ארבעה. מפרש טעמא דכל כמה דמרה קיימא, דהא בעי לאהדורה, הלכך ברשותא דמרה הוקרה וההיא שעתא דתברה ושתייה הוא דקא גזיל לה. אבל איתבר ממילא אמאי מחייבת ליה אההיא

רבינו חננאל

וווא כוא לשוייא (חוח).

כיסי פי׳ כיסי כשותא שאינה מתוקנת שעדיין צריכא תיקון: [מ**תני'**] המפקיד מעות אצל שולחני אם צרורין לא י ישתמש בהן לפיכך אבדו אין חייב באחריותן. אוקמה ר' אמי בצרוריו הלכד לא ישתמש בהז: פיםקא מותרין ישתמש בהן לפיכך אם אבדו חייב באחריותן. אמר רב הונא ואפי' נאנסו והאי דקתני במתני' אבדו כדרבא דאמר בפרק הזהב נגנבו בליסטים אבדו שטבעה ספינתו בים. ורב נחמז אמר נאנסו לא אלא בההוא הנאה דאי מתרמי ליה זבינא דאית ליה רווחא זכיז כהו הוי לן כרב נחמן: המפקיד

ומשלם לו דמי כיסי. דמי כשות של קולים לפי מה שהשביח: גבו' משום דלרורין לה ישתמש בהן. בתמיה. ומה גילוי דעת יש כחן שאין חפץ שישתמש בהם מאחר שאם הן מותרין קאמרת ישתמש בהן דהמפקיד אנלו יודע שהוא נריך מדיר למעות נרורין נמי

ישתמש דדרך כל אדם לצור מעותיו: ואפינו נאנסו. קאמר מתני' דחייב באחריותן ואפינו לא נשחמש בהן ומשלם ליָה דמִי כיסי: מתני' אהמפקיד דמהשתח הוי שוחל עלייהו: נחנסו לא. כל זמן שלא נשתמש לא הוי שואל אלא אבדו דוקא חייב כשומר שכר: ואי שואל לא הוי שומר שכר נמי לא הוי. מה שכר נטל על שמירתם אלא על שסמך עליהם להחליפן ולהשתכר אם יבא לידו אתה מחייבו ושאלה היא זו שהרי כל הנאה שלו: בההיה מודינה. אע"ג דאמינה לה הוי שואל מהשתא עד שישתמש מודינא דשומר שכר הוי: דהואיל ונהנה מהנה. לבעלים: המפקיד מעות. גזבר שהפקיד מעות הקדש כסבור שהן שלו: לא מעל גובר. שהרי לא ברשות הוליחן וחינו שלוחו: מותרין. דהוה ליה כנותן רשות והוה ליה שלוחו: לפיכך אם הוליא. שולחני מעל גזבר: וחי חמרת חפילו נחנסו. תנא מתני׳ דחייב שולחני באחריותו נמצא משעה שהפקידו אצלו יצאו מרשות הקדש ובאו לרשות שולחני ונעשה כמו שהלוה לו ואין הולאה גדולה מזו מאי איריא הוליא: איידי דסנא רישה הוליה. לחשמועינן רבותח דאפילו הוליא לא מעל תנא סיפא הוליא: בותבר' ילקה בחסר וביתר. אם חסרו דמיה שהוזלה בשוק ישלם דמיה כמו שהיתה שוה בשעה ששלח בה יד שהיא שעת הגזילה וכן כל הגולנין משלמין כשעת הגוילה" וכגון שהוליאה שאינה בעין אבל אם ישנה בעין כמות שגזלה אומר לו הרי שלך לפניך כדאמרינן גבי מטבע ונפסל תרומה ונטמאת בפ׳ הגחל [קמא] (ב"ק דף לו:): וביתר. אם שהתה בידו מששלח בה יד ונתייקרה ואח"כ הוליאה לוקה ביתר דמיה לשלם כשעת הולאה: ובית הלל אומרים כו'. בגמרא מפרש מאי קאמרי: כשעת התביעה. כשעת שיתבעו לדין ובגמראי מפרש טעמא: גבו׳ מעיקרא. כשגולה: ולבסוף. כשילתה מן העולם: מברה. בידים: או שפייה. אחר שהוקרה: דאי אימה. כאן בשעת התביעה הוה מהדרנא בעינא דכי אמרינן משלם כשעת הגזילה היכא דליתה בעין אבל ישנה בעין בין שהוקרה בין שהחלה חחרת כשעת הוצאה מן העולם ובמאי אי בחסר כמות שהיא הלכך הואיל ואם תבעה מי איכא למ"ר והא תנן כל הגזלניו בעודה קיימת לאחר שהוקרה היתה חוזרת בעין אשתכח דההיא שעתא משלמין כשעת הגזילה ואי ביתר היינו ב"ש'

מאי איריא הוציא כי לא הוציא נמי. כיון דהיתר תשמיש מחייב באונסין וא"ת הא דתנן לקמן בהוהב (דף מד. מו: מח.) נתן לו מעות ולא משך ממנו פירות יכול לחזור בו לרב הונא דאית ליה דהיתר תשמיש מחייב באונסין וכן לרב יוסף בפרק אלו

מעות, אצל שולחני אם צרורין לא ישתמש בהן לפיכד אם אבדו אינו חייב באחריותן מותרין ישתמש בהן לפיכך אם אבדו חייב באחריותן אצל בעל הבית בין צרורין ובין מותרין לא ישתמש בהן לפיכך אם אבדו אינו חייב באחריותן • חנוני כבעל הבית דברי ר"מ ר' יהודה אומר יחנוני כשולחני: גמ' משום דצרורין לא ישתמש בהן אמר רב אםי אמר רב יהודה בצרורין וחתומין שנו רב מרי אמר יבקשר משונה איכא דאמרי בעי רב מרי קשר משונה מאי תיקו: מותרין ישתמש בהן כו': אמר רב הונא ואפילו נאנסו והא אבדו קתני כדרבה ידאמר רבה נגנבו בלסטין מזויין אבדו שטבעה ספינתו בים ורב נחמן אמר הנאנסו לא אמר ליה רבא לר"נ לדידך דאמרת נאנסו לא אלמא לא הוי שואל עלייהו אי שואל לא הוי שומר שכר נמי לא הוי א"ל בהא מודינא לך 🕪 דהואיל ונהנה מהנה בההוא הנאה דאי מיתרמי ליה זבינא דאית בה רווחא זבן בהו הִוי עלייהו שומר שכר איתיביה רב נחמן לרב הונא יהמפקיד מעות אצל שולחני אם צרורין לא ישתמש בהן לפיכך אם הוציא לא מעל הגזבר ואם מותרין ישתמש בהן לפיכך אם הוציא מעל הגזבר ואי אמרת אפילו נאנסו מאי איריא הוציא אפילו לא הוציא נמי אמר ליה הוא הדין אע"ג דלא הוציא ואיידי דתנא רישא הוציא תנא סיפא נמי הוציא: מתני' השולח יד בפקדון בית שמאי אומרים ילקה בחסר וביתר ובית הלל אומרים יכשעת הוצאה ר"ע אומר כשעת התביעה: גבו' יאמר ∘רבה האי מאן דגול חביתא דחמרא מחבריה מעיקרא שויא זוזא השתא שויא ארבעה תברה או שתייה משלם ארבעה איתבר ממילא משלם זווא מאי מעמא כיון דאי איתה יהדרא למרה בעינא ההיא שעתא דקא שתי ליה או דקא תבר לה קא גזל מיניה ותנן יכל הגזלנין משלמין כשעת הגזילה איתבר ממילא משלם זווא מ"ם השתא לא עביד לה ולא מידי אמאי קא מחייבת ליה אההיא שעתא דגזלה ההיא שעתא זווא הוא דשויא תנן בית הלל אומרים כשעת הוצאה מאי כשעת הוצאה אילימא

מציאות (לעיל דף כט.) המוכר אסור להשתמש במעות שקבל שאם היה מותר להשתמש תקשה להו הך ברייתה (ב) דמייתי אפלוגתא דרבי יוחנן ור"ל נתן לבלן מעל דוקא בלן דלא מחסרא משיכה כדקתני סיפה הרי מרחץ לפניך הכנס ורחוץ אבל ספר לא מעל עד דמשיך ולדידהו כי נתנה לספר נמי למעול אע"ג דלא משיך כיון דספר מותר להשתמש בהן בין מיירי בספר נכרי כר' יוחנן בין בספר ישראל כר"ל וכמו שאסור להשתמש בהם לרב הונא ולרב יוסף ה"נ לר"ל ולר' יוחנן דבהא לא פליגי ולא הוה המוכר על אותם מעות כי אם שומר חנם לכ"ע וא"כ לרבי יוחנן מה הועילו במה שתקנו דאין מעות קונות דאי מעות קונות יחמר מוכר נשרפו חטיך בעליה השתא דלא קני יאמר נשרפו מעומיך בעליה ועוד דרב הונא גופיה סבר בפ' הזהב (לקמן דף מו:) דבר תורה מעות קונות כרבי יוחנן דאמר רב הונא מכור לי באלו קנה וי"ל דאע"ג דלא הוי על המעות כי אם שומר חנם לא מצי א"ל נשרפו מעותיך בעליה דכספים אין להם שמירה אלא בקרקע וא"ת כיון דהיכא שלא משך אסור להשתמש במעות א"כ הא דאמר (ג) פוסק עמו על הגדים או על שער שבשוק מה מרויח בהקדמת מעות וי"ל כגון שפירש ע"מ להשתמש בהם א"נ אפילו בסתמ" כיון שהוא פוסק ומקדים לו מעות חלי שנה מן הגדיש עד ימות הקין אדעתא דהכי נותן שישתמש בהן ועוד י"ל דלרבי יוחנן ולרב הונא דאית להו דבר תורה מעות קונות לא הפקיעו כח שיש לו למוכר במעות שיכול להשתמש בהם כיון דקונות מן התורה והוי שואל עלייהו ולא מצי

בנכרי אינם קונות: והתנן כל הגולנים משלמין כשעת הגולה. ואע"ג דבפ׳ הגחל

א"ל נשרפו מעותיך בעליה ולא תקנו

משיכה אלא כדי שלא יאמר לו נשרפו

חטיך בעליה אבל לר"ל ודאי כיון

דמעות אינם קונות אסור להשתמש

במעות ולא הוי שואל עלייהו ולכך

נתנה לספר לא מעל עד שימשוך

וכן לרבי יוחנן ולרב הונא בספר

נכרי לא מעל עד שימשוך דמעות

[קמא] (ב"ק דף לו:) אמרי' זה הכלל כל הגולנים משלמין כשעת הגולה לאתויי דרבי אלעאי דאמר גנב טלה ונעשה איל עגל ונעשה שור נעשה שינוי בידו וקנאה משמע דלא מיירי

כשהחלה דקאמרי ב"ש ילקה לשלם כדמים שהיתה בשעת הגזילה - ביוקרא חולא אלא בשינוי כדמיירי ברישא דמתני' הגחל עלים ועשה כלים למר ועשה בגדים היינו דוקא יתורא דזה הכלל אבל פשטא דמתניתין דמשלמין כשעת הגולה מיירי ביוקרא חולא והתם בהגחל (דף קג.) נמי מייתי לענין יוקרא וזולא גבי אייקר כתנא דרב כהנא

ובפרק כל שעה (פסחים דף לב.) גבי לפי דמים משלם וא״ת רב דאמר במרובה (ב״ק דף סה. ושם ד״ה גופא) קרן כעין שגגב ש'[כפל וכוי]

ואוקמה כגון דמעיקרא שויא ד' ולבסוף שויא זוא מאי קמ"ל מחני' היא ועוד מאי בעי החם מאי טעמא דרב ליבעי מאי טעמא דמחניחין

ין דרב אינויק אצל בעל הבית בין צרורין בין מותרין אל ישתמש בהן לפיכך אם אבדו אין חייב באחריותן חנוני כבעל הבית דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר

וקאמרי בית הלל כשעת הולאה: ומי איכא למאן דאמר.

היכא דליתיה בעין דכל הגולנין לאו כשעת הגוילה משלמין:

656

וי"ל דרב קמ"ל דאט"ג דקרן כעין שגנב כפל לא הוי כמו קרן אלא כשעת העמדה בדין ובעינן מאי טעמא דרב דמחלק כפל מדין

קרן ומשני גנבה וחיים אחייה לקרן כעין שגנב דוקא קרן ולא כפל:

דקא שתי לה הוא דגזיל לה: ובמאי.

אהייא פליגי בית הלל: אי בחסר.

לימא א) הוא תוספתא דמכלמין פ"ג ע"ש. ב) ל"ל וההיא שעתא זווא הויא שויא.